

Loppuraportti

4.7. 2024

The Reuters Institute for the Study of Journalism

University of Oxford

Lukuvuosi 2023-2024

Hanna Käyhkö

Vietin lukuvuoden 2023-2024 Oxfordissa Reuters-Instituutissa stipendiaattina. Meillä suomalaisilla journalististipendiaateilla on etuoikeus olla Instituutissa ainoina koko akateemisen vuoden ajan, ja kolme lukukautta onkin upea mahdollisuus päästä sisälle yliopiston maailmaan sekä brittiläiseen kulttuuriin. Kiitos siitä Helsingin Sanomain säätiölle!

Olin pyörätellyt stipendiaatiksi hakemista mielessäni jo muutaman vuoden, ja loppukesästä 2022 päätin ryhtyä tuumasta toimeen.

Projektini aihe paikallislehtien digitaalisesta tulevaisuudesta oli ollut ajatuksissani jo pitkään, ja olin superonnellinen, kun tulin valituksi niiden kolmen joukkoon, jotka haastateltiin videoyhteydellä Oxfordista. HS-säätiön esikarsinnan jälkeen lopullisen valinnan siis tekivät Instituutin edustajat Caithlin Mercer ja Mitali Mukherjee.

Lokakuussa 2022, heti videohaastattelua seuraavana päivänä, sainkin tietää tulleen valituksi, ja sitä ilon tunnetta on kyllä vaikea sanoa kuvailla. Mikä mahdollisuus!

Muutin Oxfordiin puolisoni ja kahden lapsemme kanssa. Kodin hankinta osoittautui kinkkisemmäksi, mihin olin varautunut, mutta lopulta se toki onnistui. Noista vaiheista syntyi myös blogipäivitykseni (TÄÄLTÄ: <https://www.stipendiblogi.fi/koti-oxfordista-voi-olla-muutaman-mutkan-takana.html>).

Reuters-Instituuttiin asettuminen sen sijaan tapahtui suorastaan itsestään. Ensimmäisen lukukauden ryhmämme oli hyvin värikäs: osallistujia oli minun lisäksi Argentiinasta, Chilestä, Kiinasta, Yhdysvalloista, Britanniaasta, Puolasta, Singaporesta ja Burkina Fasosta.

Olin joukon ainoa, joka tuli maahan lasten tai puolison kanssa, joten koin pientä ulkopuolisuuden tunnetta alkuvuikkoina, kun muut seikkailivat Oxfordin pyörteissä kuin nuoruuteensa palanneet opiskelijasinkut, mutta ryhmästämmme onneksi kehittyi varsin tiivis ja lämmin.

Lisäksi Instituutin väen huolenpito oli suorastaan liikuttavaa. Erityisesti "pääohjaajamme" Caithlin oli oikea

äitihahmo, joka hellän napakassa ohjauksessa neuvoi meitä eksyneitä eteenpäin milloin missäkin asiassa.

Laitoksen johtaja Rasmus Kleis Nielsen oli syksyn ajan isyysvapaalla, ja hänen sijaisenaan toimi Mitali Mukherjee. Instituutin henkilökunta on hyvin kansainvälistä, ja samoin oli vierailijajoukko.

Saimme syksyn aikana tavata monia upeita journalisteja ja tutkijoita; osa vieraili Oxfordissa mutta pääosa osallistui tilaisuuksiin etäyhteydellä.

Viikko-ohjelmamme muodostui heti varsin säännölliseksi: maanantaisin ja tiistaisin kalenteriin oli varattu aikaa oman projektin tekoon, keskiviikkoisin ohjelmassa oli Reuters-instituutin kruununjalokivi Global Journal Seminar, johon osallistui etäyhteyksillä toisinaan satoja journalisteja. Tunnin mittaisen vierailijaluennon päätyttyä kokoonnuimme keskustelemaan aiheesta fellow-ryhmän kesken Caithlinin johdolla.

Torstaisin marssitimme areenalle jokainen vuorollaan oman vierailijan, jonka esitelmä tai haastattelu avasi muille osallistujille joko ajankohtaista journalistista asiaa tai fellown kotimaan tilannetta.

Itse kutsuin vieraakseni Johanna Vehkoon, ja hänen vierailunsa ihastutti kollegoitani niin, että Johannan kokemuksista puhuttiin vielä monena päivänä jälkeen päin.

Torstaisi-iltapäivisin kalenterimme oli varattu aikaa Oxfordin yliopiston luennoille. Kuten arvata saattaa, vastassa oli runsaudenpula: kiinnostavia luentoja ja luentosarjoja olisi yliopistossa enemmän kuin aikaa ikinä.

Perjantaisin kokoonnuimme ensin keskustelemaan etukäteen annetusta journalistisesta tutkimuksesta, ja keskusteluihin osallistui myös joku laitoksen tutkijoista. Näissä Journal Clubeissa toisinaan salamat sinkoilivat aika rajusti, kun eri kulttuurisista taustoista tulleet ihmiset ottivat mittaa toisistaan väittelyn muodossa.

Viikon päätteeksi ohjelmassa oli ehdottomasti yksi kiinnostavimmista elementeistä: jokainen meistä osallistujista laati vuorollaan Internal Seminarin, jossa puolentoista tunnin ajan esittelimme toisillemme jotain ajankohtaista, alaa koskevaa aiheita. Moni kertoi jotain projektistaan, osa kotimaansa journalistisesta työkentästä tai omasta työhistoriastaan.

Oli uskomattoman hienoa päästä sukeltamaan näihin tapahtumiin ja maailmoihin. Välillä tuntui, että opin enemmän maailman politiikasta ja historiasta kuin koko elämäni aikana yhteensä ennen tätä.

Etuoikeutetun suomalaisen kohtalona on myös olla hyvästelemässä ihmisiä kolmeen kertaan. Ensimmäisen lukukauden päättyessä oli varsin ankea sanoa heipat mahtaville kollegoille, joista neljä lähti jo tuolloin kotiinsa. Joulutauon jälkeen meitä jatkoi viisi "vanhaa" ja saimme ryhmäämme viisi uutta fellowta.

Uusia journalisteja tuli nyt Norjasta, Irakista, Englannista, Japanista ja Nigeriasta. Varsinkin norjalaisen Ingeborgin kanssa ystäväystyyn heti ensimmäinuteilla, ja hänestä tulikin seuraavaksi puoleksi vuodeksi erottamaton osa elämääni.

Toiselta lukukaudelta mieleeni jäivät arkiviikkojen lisäksi vierailu BBC:n toimituksessa Lontoossa. Oli upeaa päästä sukeltamaan yhden Euroopan suurimpien uutistoimituksen kulisseihin. Reuters-instituutin ja BBC:n suhde on pitkä ja tiivis, ja tämän huomasi vierailun aikana; meille avautui ovia sellaisiin paikkoihin, joihin tavallisella vierailukäynnillä ei ole asiaa.

Toisen lukukauden päättyessä aloin pikkuhiljaa tajuta, että myös oma aikani täällä hupenee vääjäämättä. Alkusyksystä tuntui, että aikaa on rajattomasti, kun päivät ja viikot soljuivat melko rauhallisessa rytmissä, ja elämäntahti tuntui rauhoittuneen koti-Suomen vastaavasta reilusti. Mutta niin vain koitti huhtikuu ja kolmas lukukausi, jolloin alkoi myös työtahti kiristyä.

Olimme hyvästelleet maaliskuussa ennen kevättaukoa viisi fellowta ja saimme jälleen uusia kollegoita, tällä kertaa Australiasta, Uudesta-Seelannista, Tanskasta ja Israelista.

Viikko-ohjelmamme noudatti muutoin samaa kaavaa, mutta nyt ohjelmaan tuli showcase-treenit, jotka todellakin toivat uutta painetta. Showcase on siis Lontoon Frontline Clubilla tapahtuva lukuvuoden huipennus, jossa fellowt esittelevät projektinsa arvovaltaiselle yleisölle.

Omasta projektistani kasvoi kolmessa lukukaudessa melko massiivinen jytky, jota keväällä jouduin rajaamaan järjelliseen muotoon.

Löysin lähteitä ja haastateltavia Reuters-instituutin väen avulla verrattain helposti, ja päällimmäinen tunne, mikä tämän projektien teosta jäi, oli innostus. Vaikka projektini ei akateeminen lopputyö olekaan, tuntuu journalismin tutkimusmaailma tällä hetkellä hyvin houkuttelevalta. Tiedä vaikka tästä vuodesta vielä jotain uutta kehkeytyisi elämäni myöhemminkin.

Ylipäättään Reuters-instituutin vierailijaluennoitsijat, keskustelut journalismin tutkijoiden kanssa sekä polveilevat tapaamiset omien fellow-kollegoiden kanssa olivat hyvin antoisia ja innostavia.

Monessa tilanteessa tunsin toki jonkinlaista pohjoismaisen journalistin etuoikeutuksen tuskaa: kuinka helppoa meidän työmme onkaan, kun ei tarvitse pelätä sala-ampujaa liikennevaloissa, presidentin kanslian masinoimaa lokakampanjaa tai valtion vakoilua kännykkää käyttäessä! Mutta samalla oli kiinnostavaa huomata, kuinka paljon yhtäläisyyksiä journalistien työssä pohjimmiltaan silti on, vaikka ympäröivä yhteiskunta olisi hyvinkin erilainen.

Jokaisen kolmen lukukauden ryhmän kesken syntyivät aktiiviset WhatsApp-ryhmät, joissa edelleen jaamme toisillemme inspiroivia tarinoita tai ihan vain hauskoja havaintoja. Oxfordin tuliaisina todellakin saa ison nipun ystäviä ja kollegoita eri puolilta maapalloa.

Siviilielämä Britanniassa oli myös ihana kokemus. Tulimme perheeni kanssa Oxfordiin autolla, ja se mahdollisti aivan erilaisen arjen kuin monella muulla fellow-kollegalla täällä.

Uskallan suositella tätä vaihtoehtoa ainakin niille tuleville stipendiaateille, jotka saapuvat Oxfordiin lasten kanssa.

Vaikka julkinen liikenne on varsin sujuvaa, emme olisi koskaan tehneet niin paljon pieniä retkiä alakouluikäisten lastemme kanssa täällä, jos meillä ei olisi ollut omaa autoa käytössä.

Poikkesimme usein arki-iltoinkin joihinkin lähiseudun kyliin ja pikkukaupunkeihin. Viikonloppuisin teimme usein koko päivän tai jopa yön yli retkiä kauemmas.

Britanniassa välimatkat ovat Suomeen verrattuna varsin maltillisia, ja 200 kilometrin säteellä pääsee jo kauas Oxfordista.

Toki reissaus on mahdollista myös bussilla, junalla tai vuokra-autolla, ja kannustankin kyllä kaikkia käymään edes jonkin verran Lontoon ja Oxfordin ulkopuolella. Britannia näyttää aika erilaiset kasvonsa näissä pienissä kaupungeissa.

Lukukausien välissä olevat tauot hyödynsimme matkustelun kannalta huolella, ja kävimme viikon mittaisilla autoreissuilla Irlannissa, Walesissa ja Lounais-Englannissa. Nämä lomamatkat rannikoille olivat todellakin upeita elämyksiä koko perheellemme, ja uskon että näitä muistellemme valokuvista vielä vuosien päästä.

Lasten kouluelämä sujui Oxfordin Botley Schoolissa lopulta hienosti. Alkuvaikeuksista kirjoitin blogiini (<https://www.stipendiblogi.fi/lapset-kouluun-vieraassa-maassa-karmea-kohtalo-vai-mieleton-mahdollisuus.html>) keväällä, ja tuon kirjoituksen jälkeen arki vielä parani entisestään reilusti. Molemmat lapset saivat kavereita koulusta ja pääsivät varsin nopeasti normaaliin opetusjärjestykseen, vaikka käytännössä olivat ummikkoja koulun aloittaessaan.

Jos joku stipendiaatin elämästä haaveileva perheellinen sattuu tätä lukemaan (kuten minä etukäteen ennen edes varsinaisen hakemuksen tekemistä), kannustan rohkeasti tarttumaan toimeen.

Olen itse asunut kerran aiemmin ulkomailla nuoruudessani, ja toki maailma on 17-vuotiaana aika erilainen kuin 42-vuotiaana muutenkin, mutta silti lasten mukaan tuominen oli minusta tämän vuoden isoin bonus. Oli mahtava näyttää lapsille maailmaa ja yhtäläillä ihmetellä kaikkea yhdessä heidän silmin.

Samoin lasten kautta aukesi kokonaan erilainen maailma. Yhtäkkiä olimmekin brittiperhe, joka osallistuu koulun kakkumyyjäisiin, joulujuhliin, lasten synttäreille ja halloween-tapahtumiin.

Lasten, heidän ystäviensä ja koulumaailman kautta aukesi ikään kuin toinen todellisuus fellow-elämän rinnalle, ja siitä olen hyvin onnellinen.

Ylipäättään koko tämä vajaan vuoden mittainen Oxford-ajanjakso on ollut uskomaton kokemus. Ulkomaille muutto, uuteen kulttuuriin ja ympäristöön asettuminen ei aina ole pelkästään upeaa ja ihanaa; tällainen elämänmuutos nostaa pintaan kaikenlaisia tunteita, ja myös ne hankalat kuuluvat prosessiin.

Päällimmäinen tunne tästä kaikesta on ehdottomasti kiitollisuus. On niin hienoa saada kokea tällaista elämän ja uran tässä vaiheessa - kun vielä on paljon työuraa jäljellä ja täältä saatuja oppeja ja ajatuksia voi aidosti viedä mukanaan työelämään, mutta kuitenkin on jo sen verran aikuinen, ettei vuosi mene säkki päässä kuin muinoin 17-vuotiaana.

Kiitos siis Helsingin Sanomien säätiölle tästä upeasta ajasta. Tämä on kokemus, jota en koskaan vaihtaisi mihinkään.